

20 Aars Genstand; men det bliver en Tvang for hans Efterkommere eller tilkommende Succesorer, naar han har indgaaet det, at de skulle finde sig i, at Gjælden bliver staaende i 20 Aar, og det har jeg netop fremstillet som en af de flere Uvilligheder, en af de flere Farer, man udsætter Efterkommerne for. Thi mod de nuværende Lehnbesiddere er jo Forslaget i allerhøieste Grad gunstigt, men det er efter min Mening præjudicerende for Efterkommerne, ligesom det er af særdeles tvivlsom Nytte for Fæstebønderne, ja kan maaskee endogfaa være betænkeligt for disse.

Solf: Der er det Mærkelige ved denne Sag, at under dens Discussion er der oftere fremkommet Tanker, der ikke ligge ind under det foreliggende Lovforslag, og som endog have frembragt Erklæringer om at ville stemme imod Lovforslaget. Jeg finder mig derved opfordret til at tage Ordet. Det er aldeles rigtigt, at Forslaget gaaer ud paa at aabne Muligheden af, at Selveiendom i sin Tid kan fremkomme, og hvad Andet, tør jeg vel spørge, skulde det gaae ud paa? Enhver, der har bevæget sig i de Egne, hvor Selveiendom er forenet og blandet med Lehnsgods, har oftere hørt, at Lehnshønden høilig beklager sig over ikke at være stillet paa samme Fod som andre Fæstere, og at han netop, fordi han er Fæster paa Lehnsgodset, ikke kan erholde Selveiendom, som andre Steder kan blive ham tildeelt, og jeg vilde derfor i høi Grad beklage, om Danmarks første Rigsdag skulde stemme imod at unde Fæsterne paa Lehn- og Stamhusene den Frihed, de saa høilig attraae, nemlig at kunne blive Selveiere. Der er endvidere yttret, at denne Mulighed skal indrømmes her paa den nuværende Besidders Bekostning. Jeg har aldeles intet Beviis seet for denne Paaastand. Naar Høveriet er afløst, saa har Bonden i Regelen kun Fæsteafgiften at svare, og det er ham da i Regelen ikke videre magtpaaliggende, hvem der er hans Huusbonde. Vil han købe og blive Selveier, staaer det ham frit for derom at henvende sig til sin Huusbonde, og enhver Huusbonde vil i Regelen altid hellere afhænde til Bonden end til Andre, naar ikke en Uvillighed her træder frem. Jeg maa derhos ogsaa her tilføie, at Opprettelsen af Lehn og Stamhuse er aldeles ikke skeet, som

man har sagt, for Fæsternes Skuld, det er en reen Familiefag. Den ugunstige Stemning, der er udtalt at skulle være mod Lehnsgodserne, vil jeg blot henføre til Grundlovens § 98, som selv udtaler Afløsningen deraf at være ønskelig. Forøvrigt vil man erindre, at det lille Danmark har 18 Grevsfæder, 14 Baronier, 33 Stamhuse og 12 Familiegodser, hvis Fæstegods indtægt, som jeg tidligere har yttret, omtrent en Sjettedeel af alt det contribuable Hartkorn i Danmark. Skulde det da vel ikke være ønskeligt, at Bændet løstes saaledes, at det blev disse Fæstere muligt at blive Selveiere, og jeg seer paa ingen Maade nogen Ulykke i, at det ene Gods efter det andet gaaer over til Selveiendom.

S. Wedersen: Det er kun faa Ord, jeg skal bede om Tilladelse til at yttre. Det har ikke været mig nogen ringe Glæde at høre, at flere ærede Medlemmer i denne Sal ønske at fremme Fæstegodsets Overgang til Selveiendom, som denne Sag egentlig sigter til. Men jeg kan paa den anden Side heller ikke nægte, at ligesaa vel som dette glæder mig, ligesaa vist har det harmet mig, ogsaa igen at høre saadanne Uttringer, som, om jeg erindrer ret, ere faldne fra den ærede 1ste Landsthingsmand for 3die Valgfreds (Kierkegaard). Han har i skarpe Udtryk talt høiligen mod dette. Han mener, at Staten vilde gjøre et Indgreb, som ikke burde skee, naar det bestemtes, at Fideicommisserne skulde nedlægges, og at ingen nye maatte oprettes. Jeg har ikke mange Ord til min Raadighed til at udvikle min Mening, og det er en Mangel, som maa beklages, er almindelig for Bonden; om ogsaa Meningen er god, saa have vi ikke Gyde til at fremsføre den. Men, jeg troer ogsaa, at den ærede 1ste Landsthingsmand for 3die Valgfreds, hvis han i den Henseende har et Fortrin for Bonden, har en Mangel; jeg troer, at han ikke har den praktiske Erfaring i de Ting, som her ere omtalte, til at udvikle sin Mening og Dnske. Imidlertid vil jeg blot imødegaae ham med et eneste Dnske, og det er det, at han selv kunde prøve, hvad det er at være Fæster paa et Gods, hvor Godseieren ret egentlig søger og arbejder hen efter at nedlægge Bøndergaardene og sammenslægge store Gaarde deraf. Jeg troer, naar vi